

Achtergrondinformatie bij de internetconsultatie over de Toekomst van Europa

Onderstaand vindt u achtergrondinformatie bij de internetconsultatie over de Toekomst van Europa. Deze informatie gaat in op de thema's die aan bod komen in de verschillende vragen van de consultatie over de toekomst van Europa.

Huidige prioriteiten van de Europese Unie

De Europese Commissie bestaat uit 27 Eurocommissarissen uit de 27 lidstaten van de Europese Unie. Deze wisselen elke vijf jaar. De huidige Europese Commissie is begonnen in 2019 en zal aanblijven tot 2024. In deze periode zet de Europese Commissie in op 6 prioriteiten:

1. Een Europese Green Deal: Europa wil het eerste klimaat neutrale continent worden. Er is inmiddels een Europese klimaatwet waardoor de EU wordt verplicht om klimaatneutraal te zijn in 2050. Ook worden er veel beleids- en wetsvoorstellen gedaan om bijvoorbeeld de landbouw-, energie- en vervoerssectoren te verduurzamen. (klik [hier](#) voor meer informatie)
2. Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk: de digitale strategie van de EU moet ervoor zorgen dat de digitale transitie voordelen oplevert voor alle Europese burgers en bedrijven. Het richt zich daarbij op allerlei aspecten, waaronder digitale vaardigheden van mensen, bescherming tegen cyberdreigingen en een eerlijke en concurrerende digitale economie. (klik [hier](#) voor meer informatie)
3. Een economie die werkt voor mensen: hiermee zet de Commissie erop in dat de EU moet zorgen voor een aantrekkelijk investeringsklimaat en voor groei die goede banen oplevert, met name voor jongeren en in kleine bedrijven. (klik [hier](#) voor meer informatie)
4. Een sterker Europa in de wereld. (klik [hier](#) voor meer informatie)
5. Bevordering van onze Europese levenswijze: hiermee zet de Commissie vooral in op de bescherming van de rechtsstaat en kernwaarden van de EU. (klik [hier](#) voor meer informatie)
6. Een nieuwe impuls voor Europese democratie: de Europese Commissie wil erop inzetten dat Europese burgers meer inspraak krijgen en dat de democratie wordt beschermd tegen dingen als desinformatie. (klik [hier](#) voor meer informatie)

Verkiezingen van het Europees Parlement

De verkiezingen voor het Europees Parlement vinden één keer in de vijf jaar plaats. De eerstvolgende verkiezing zal zijn in mei 2024. Bij de verkiezingen kiezen burgers voor kandidaten van nationale politieke partijen. Deze nationale politieke partijen sluiten zich vaak aan bij een Europese politieke partij. In het Europees Parlement werkt men immers met Europese politieke partijen.

Op dit moment speelt er een discussie over of er naast de stem op nationale kandidaten ook een zogenaamd transnationaal stelsel moet komen. Dit zou het mogelijk maken voor burgers om naast hun stem op de nationale kandidaat te stemmen op kandidaten op transnationale lijsten waarop kandidaten uit alle lidstaten staan. Deze transnationale kieslijsten zouden worden aangevoerd door een "Spitzenkandidat" (een lijsttrekker). Deze lijststrekkingen zouden dan ook de kandidaten zijn om voorzitter te worden van de Europese Commissie. Op die manier zouden kiezers rechtstreeks de voorzitter van de Europese Commissie kunnen kiezen.

Burgerbetrokkenheid bij de Europese Unie

Naast de verkiezingen zijn er een aantal manieren waarop de EU probeert burgers te betrekken:

- Alle EU-burgers kunnen hun mening geven over nieuwe ideeën van de Europese Commissie voordat een nieuw beleidsvoorstel of een nieuwe wet wordt gepresenteerd. Dit wordt een raadpleging genoemd (zie [link](#) voor meer informatie).
- Het Europees burgerinitiatief: dit is net als het burgerinitiatief in Nederland een manier waarop burgers aandacht kunnen vragen voor hun initiatief/idee. Een burgerinitiatief moet ten minste door één miljoen stemgerechtigde burgers, uit minimaal 7 EU landen, worden ondersteund om te kunnen worden ingediend.
- De Conferentie over de Toekomst van Europa is een nieuwe manier van de EU om burgers meer betrokken te krijgen bij de EU. Hierbij maakt men gebruik van burgerpanels en burgerconsultaties die worden georganiseerd. U kunt ook zelf deelnemen en ideeën

indienen via het digitale platform ([link](#)). De Conferentie is op die manier ook een kans om te kijken naar nieuwe manieren om burgerbetrokkenheid te verbeteren.

Europese samenwerking op het gebied van gezondheid

De nationale overheden zijn bevoegd voor het organiseren en uitvoeren van de gezondheidszorg. De EU mag dit nationale gezondheidsbeleid alleen aanvullen of coördineren. Het EU-gezondheidsbeleid is met name gericht op het stimuleren van preventie, het creëren van gelijke kansen op goede gezondheid, het bijdragen aan kwalitatief goede gezondheidszorg voor iedereen en bijdragen aan bestrijding van ernstige grensoverschrijdende bedreigingen van de gezondheid zoals bij een epidemie/pandemie.

Tijdens de covid-19 pandemie heeft de Europese Commissie de coördinatie op zich genomen van een gezamenlijke Europese aanpak. Zo heeft de Commissie de aankoop en inkoop van vaccinaties gecoördineerd en het voorstel gedaan voor de coronapas (QR code / coronatoegangsbewijs) om zo reizen binnen de EU te coördineren. Ook heeft de EU verschillende Europese steunpakketten gerealiseerd. In het kader van betere samenwerking op het gebied van gezondheidsbeleid heeft de EU in de afgelopen twee jaar verschillende voorstellen gedaan om toe te werken naar een EU Gezondheidsunie.

De EU heeft op dit moment beperkte bevoegdheden op het gebied van gezondheidszorg. Het merendeel van het gezondheidsbeleid wordt nationaal vormgegeven. De vraag die nu veel wordt besproken is of de EU meer mogelijkheden moet krijgen om wetgeving en beleid te maken op het gebied van gezondheid.

Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid

De bevoegdheden van de EU op het gebied van buitenlands beleid zijn beperkt. De lidstaten hebben een veto als het gaat om voorstellen die binnen dit beleidsterrein vallen. Grote geopolitieke verschuivingen, het toenemende aantal conflicten aan de randen van Europa en de Verenigde Staten die zich in toenemende mate richten op Azië hebben er echter toe geleid dat het belang van een Europa dat een grotere verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid, steeds sterker wordt gevoeld. Er worden daarom steeds meer voorstellen gedaan om de slagkracht van de EU op het gebied van buitenland-, veiligheids- en defensiebeleid te versterken. Een van de vragen die speelt is of de EU meer bevoegdheden moet krijgen als het gaat om buitenlandsbeleid en defensiebeleid. Ook denkt men erover na om het veto van lidstaten af te schaffen.

Rol van nationale parlementen in de Europese Unie

Nationale parlementen hebben verschillende manieren om invloed uit te oefenen op Europese besluitvorming en regelgeving. Zo hebben nationale parlementen de mogelijkheid om te controleren of de EU zich niet met te veel zaken gaat bezighouden (meer dan waar zij voor bevoegd is). Dit kan door het uitvoeren van een subsidiariteitstoets. Ook kunnen nationale parlementen vragen stellen over beleid en wetgeving aan de Europese Commissie via een politiek dialoog. Verder kan het nationale parlement in Nederland ook invloed uitoefenen via de regering en stellen zij soms rapporteurs aan op een belangrijk onderwerp, die in Brussel gaan spreken met bijvoorbeeld mensen bij de Europese Commissie of in het Europees Parlement.